

Egységesítik a népiskolákat

A közoktatásügyi népbiztosság rendelete az osztatlan népiskolákról s a tanulók tervszerű csoportosításáról

A Tanácsköztársaság, mint ismeretes, az oktatásügyet állami feladatnak tekinti s a nevelési és oktatási intézeteket kezelésébe vette át. Nem szabad azonban azt hinni, hogy az iskoláknak és nevelőintézeteknek átvétele, az „államosítás“ egyszerűen csak a nem állami iskoláknak eddigi fenntartóiktól való elvételét jelenti. Az iskolák államosítása ugyanis ezenfelül s az irányítás szellemének megváltoztatásán kívül még szocializálást is jelent, vagyis azt, hogy az egyévtől független, tervszerűtlenül dolgozó kistüzek helyébe egységes nagyobb üzemek lépnek, tervszerű vezetéssel s az erőknak leggazdaságosabb felhasználásával. Ha például egy községben eddig 6—8 különböző jellegű, egymástól független elemi népiskola állott fenn, mindegyike 2—6 tanítóval, a jövőben ezek a kis vagy törpe iskolák tanítói, tehát a község egész tanítósága, egységes testületet alkot s most mintegy 30 tanító munkáját lehet egységesen és a pedagógiai követelményeknek leginkább megfelelően beosztani. Az iskolák szocializálásából eredő előnyöket vonja le a közoktatásügyi népbiztosságnak az osztatlan népiskoláról s a tanulók tervszerű csoportosításáról most megalkotott rendelete.

Az osztatlan népiskola jellemzi legjobban az eddigi magyar oktatásügy elhanyagolt voltát. Az osztatlan iskola azt jelenti, hogy egy tanító tanítja az elemi népiskola mind a hat osztályába járó növendékeket. Képzeltető, hogy a tanító, minden igyekezele ellenére sem képes megfelelő pedagógiai munkát végezni, ha egy teremben együtt van az elsőől a hatodik osztályig valamennyi növendéke és mindannyiukat egyszerre kell foglalkoztatnia. És még hozzá az esetek igen nagy számában ezek az osztatlan népiskolák zsúfoltak is. Nyilvánvaló, hogy az az iskolarendszer, amely megüri az osztatlan népiskolát, a népfelvilágosítás munkájára

alkalmatlan. Már pedig Magyarországon az osztatlan iskolák száma rendkívül nagy: az összes népiskoláknak mintegy 60%-a, több mint 10.000 iskola, osztatlan, egytanítós.

Megszűnnek az osztatlan népiskolák

Természetes, hogy a kommunista társadalomban olyan intézményt, mint az osztatlan népiskola, megüri nem lehet. Ezért, mint a rendelet mondja: „Az osztatlan népiskolát, a régi rendszer szegyeventeljes és szomorú intézményét, mely a tanítóra alig megvalósítható feladatot róva, a népfelvilágosítás munkájának egyik főakadályozója, a közoktatásügyi népbiztosság rövid idő alatt és teljesen megszüntetni kívánja.“

Az esetek nagy számában az osztatlan népiskolát megszüntetni csak úgy lehet, ha az illető iskolába még egy tanítót osztunk be. Ilyen irányban a népbiztosság a jövő tanévben fog intézkedni. Vannak azonban olyan esetek (csaknem 1600 községben!), hogy ugyanazon egy községben több osztatlan népiskola áll fenn egymás mellett. Eddig ezeket az iskolákat különböző fenntartók, tulajdonilag felekezetek tartották fenn s ezért nem lehetett a községben levő, két vagy több tanító közt a tanulókat osztályok szerint megosztani. Most azonban az iskoláknak szocializálása mellett ez lehetővé vált s a közoktatásügyi népbiztosság ezért elrendeli, hogy az egy községben levő magyar tanulóú osztatlan népiskolák egységesíttessenek. *Ily módon, egy csapásra, közel 3000 osztatlan iskola, az összes osztatlan iskoláknak csaknem egyharmada megszűnik.*

Az a körülmény, hogy az egy helységben levő iskolák nem állottak egységes vezetés alatt, az osztatlan iskola esetein kívül is nagy mértékben megakadályozta az iskolai munka gazdaságos beosztását. Ha például valamely községben három különböző jellegű iskola állott fenn, mindegyike két-három tanítóval, minden egyes iskolában a növendékek legfeljebb két-három csoportba voltak oszthatók, holott egységes beosztás mellett ugyanolyan mindennyik osztály külön tanító vezetése

alá kerülhetne. Előfordult továbbá sok esetben, hogy az egyik felekezeti iskolában kevés volt a tanulók száma, a másik, ugyanazon helységben lévő, de más felekezeti iskola helyiségei tulzsúfoltak voltak; hogy az egyiknek volt felszerelése, másiknak nem, az utóbbi azonban az előbbiét nem használhatta.

Az egységesítés kezdete: május 1. Együttes oktatás.

Mindezen visszás állapotnak a megszüntetését mondja ki a közoktatásügyi népbiztosság, miké-
ugy intézkedik, hogy az *egy községben lévő tanulók az illető község egyes iskoláiban és*

vele az ünnepély jelentőségét és művelvezetést nyújtunk az abban résztvevő proletártömegeknek, másfelől pedig néhány hétre munkaalkalmat adunk a munkanélküliek tetemes részének.

Szamuely elvtárs ezek után még azt hangoztatta, mennyire helyes lenne, ha a proletárfiúság oktatói fennem lobogtatnák a nevelésükre bízott gyermekek előtt a vörös zászlót és kellőképpen megmagyaráznák nekik ennek, valamint május el-sejének magasztos jelentőségét.